

GYÖRE BALÁZS

Ysa pur es chomuv uogmuc

A kert végében volt a vasút. Kantáros nadrágocskában tipegtem a vetemény között a kerítéshez, két év körüli fiúcska, hogy láthassam a vasúti sínpárt. Nyár volt. Egyszer-egyszer anyám elvitt Isaszegre, hogy apai nagyanyámnál töltsünk néhány napot – a jó levegőn. Vonzott a vonatfütty, a sistergő mozdony, a füstfelhő. Kevés vonat állt meg Isaszegen. Nem is lassítottak. Keresztülrobogtak a falun, nagyanyám kertjén. Az utasok nem láthattak engem. Azt se tudták, hogy a világon vagyok. Én meg nem tudtam, hogy milyen a világ. Mekkora? Sőt! Van-e világ?

Harmincöt év telt el. Alig változott valami. Most is nyár van, téblábolok egy kertben, melynek végében vasút halad el. A különbség annyi, hogy ez a kert a Balaton mellett van, egy nyaralóhelyen. Kölcsönkaptam ezt a kertet nagybátyámtól, hogy eltölthessek a lányommal néhány nyári napot. Az utcát ugyanúgy Rákócziról nevezték el, akár Isaszegen. Kevés vonat áll meg, a mozdonyvezető nem is lassít, keresztülrobog a kertben. Az utasok nem vesznek észre bennünket, azt se tudják, hogy a világon vagyunk. Nekünk pedig ugyanúgy nehéz eligazodnunk, mint hajdanán.

Ha közelebről vizsgáljuk, azért találunk néhány szembeötlő változást: réges-rég eladták az isaszegi kertet, a *vasúttal együtt*. Nagyanyám meghalt. Lányom született.

Kezdődhet így történet? Elkezdődhet így a történet? Kezdetét veszi-e így a történetünk? A te történeted, mindenek előtt. Mert rólad van szó. Jobban mondva, neked kell megtudnod, mi a történet. Neked lesz szükséged rá. Talán neked kellene megmondanod igen, most, hétévesen! –, hogyan és honnan induljak el? Miként kezdjem a te történeted? A te arcod lesz útmutatóm. Te vezérelj engem! Te, a család legfiatalabb tagja. Az utolsó. Az utolsó leszármazott. A történet tőled indul, és hozzád vezet.

Harmincöt évvel ezelőtt nagyjából azt hihettem, hogy a kert a világ. Meg a kert végében ritkán elsuhanó vonat. Meg a robozás.

Tény, hogy néhai ifjabb Witek Zsigmond sok időt töltött Isaszegen, testvérnénjénél, Lórinál. Lóri, azaz Witek Eleonóra a család elsőszülöttje. Felnevekedvén Meleghegyi Józsefhez ment férjhez, akinek Isaszegen volt kocsmája, hentesüzlete és vendégfogadója. Lórinál mindig szívesen látott vendég volt Zsiga, miután hazajött Amerikából 1908-ban.

Gyümölcs esik le a fáról, és puffan egyet a fűben, a földön. Ugyanúgy fölkapom a fejem egy-egy ilyen puffanásnál, mint harmincöt évvel ezelőtt. A barack vagy körte kicsit benyomódik az erős ütéstől, azonnal megsérül, mihelyst leér a földre. Előfordul, hogy gurul is egy keveset, és a sérült részét mutatja a szemlélőnek, akinek semmi más dolga nincsen, mint figyelni, mikor halad el vonat a kert végében.

Naralásunk első éjszakáján hirtelen föltámadt a szél, viharos ereje lett, rázta a fákat meg a bokrokat, himbálta a zsalugátéereket. Ugyanezen az éjszakán a lányom rosszul lett, és egész éjjel hányt. Kiverte a veríték. Virrasztottunk. Még reggel fél hatkor is öklendezt, eléje kellett tartanom a mosdótálat. Már nem volt mit kihányani.

Annyi történt mindössze Isaszegen, hogy a kert végében átrobogott néha a vonat.

Meleghegyi József és Witek Eleonóra házasságából két gyermek született: Ilona és Sándor. Meleghegyi Ilona lett az én apai nagyanyám, akilhez anyám elvitt néha gyerekkoromban. Így kerültem én Isaszegre, ebbe a Pest–Pilis–Solt–Kiskun vármegye váci alsó járásában lévő nagyközségbe, ahol tótok és magyarok élnek, vegyesen. A lexikon még megemlíti a faluról az 1848/49-es szabadságharc fényes ütközetét, melyről Görgey Artur a következőket írta: „Az isaszegi győzelemmel Magyarország sajnos máris elérte nagyságának tetőpontját.”